

krævede et stort Forhaandsarbejde. I Kristiania (som i Kbhvn.) har man ét Møde om Ugen. Det begynder Kl. 5½ og kan strække sig over Natten med — ja lige til Kl. 4 Morgen. Man ser, at det kræver Arbejde, Tid og Kræfter at være norsk Samfundsborger!

Naar Kvinder som Medlemmer af »Formandskabet«*) skal være med til at modtage udenlandske Deputationer eller l. vækker det altid en vis Opsigt blandt Udlændinge, at der sidder Kvinder blandt Byens vise Fædre. Men er det først gaaet op for dem, at her er de i et Land, hvor Kvinder er med i Bestyrelsen, saa faar de Respekt for dem og viser dem al Ære og Ærbødighed.

I Formandskabet i Kristiania sidder der for Tiden 3 Kvinder. Den ene af disse hører til Frelserarméen og optræder altid i sin Uniform. Hun vækker naturligvis mest Opsigt, især naar hun paa Grund af sin Stilling som Kommunerepræsentant er indbudt til det kongelige Taffel eller deltager i andre saadanne store officielle Fester. —

Efter at have talt om Kvinderne i Kommunerne i Norge talte Frk. Mørck om de norske Kvinder i Juryen.

Hun udtaler først Haabet om, at vi om føje Tid vil faa politisk Stemmeret og derigennem ogsaa vil kunne blive Medlemmer af Juryen.

I Norge behøvede man ikke afvente den politiske Stemmeret. Den kommunale gav alt Kvinder Adgang til at gøre Tjeneste i Juryen. »Det hører med til vore nye Borgerpligter«, siger Frk. Mørck.

Vi giver herved Frk. Mørck Ordet:

»Juryloven blev indført i Norge i Aaret 1900, da Venstrepartiet kom til Magten i Regering og Storthing. Den vakte den Gang en Storm af Uvillie og Indignation fra konservativ Side. Kvindernes Deltagelse i det offentlige Liv begyndte i 1902 og samme Aar gjordes der endel Forandringer i Lovene, hvilke traadte i Kraft i 1904, og ved Hjælp af disse Ændringer kom Kvinderne med og udøver derefter deres Borgerpligter ogsaa som Doms- og Lagrettemænd.«

»De almindelige Straffedomstole er Meddomsretten og Lagmandsretten. Om en Straffesag skal ind for den ene eller den anden af disse Retter afhænger som Regel af Størrelsen af den Straf, der efter Loven kan komme i Anvendelse. De større Forbrydelser henhører under Lagmandsretten, de mindre under Meddomsretten. Til mindre Forbrydelser henregnes de, hvor Straffetildelingen ikke overskrider 3 Aar. Sager kan dog behandles ved begge Domstole (og ogsaa appelleres til Højesterets Kjærmaalsudvalg), idet Loven har givet en ved Meddomsretten dømt Forbryder Adgang til at faa sin Sag bragt ind til fornyet Behandling ved Lagmandsretten.«

»Baade Meddoms- og Lagmandsretten er sammensat af Retskyndige og Lægmand. Indenfor hver Kommune vælger Magistraten ved Aarets Udløb blandt de stemmeberettigede Borgere — Mænd og Kvinder altsaa — som dertil maatte ansees skikket et Udvalg, nemlig et Domsmandsudvalg for Meddomsretten og et Lagrettemandsudvalg for Lagretten. Val-

get gælder for de 3 følgende Aar. Blandt dette Udvalg udtages ved Lodtrækning de, som skal fungere ved det enkelte Retsmøde eller Ting.«

»Lagretten bestaar af 2 Dele: Retten og Lagretten. Retten udgøres af Lagmanden og 2 retskyndige Dommere.«

»Til Lagretten udtrækkes hver Gang 20 af det Udvalg, som allerede er valgt ved Trearsperiodens Begyndelse. Af disse 20 skal kun de 10 fungere i hver Sag, da Statsadvokaten har Ret til straks efter Lodtrækning at udskyde 3. De øvrige 17 bliver derimod indkaldte til Mødet, og de maa møde ved Lagmandstinget. Der er sat en Bøde af indtil 40 Kr. for Udeblivelse, naar Vedkommende ikke har lovligt Forfald, som i dette Tilfælde vil sige, at de maatte udsætte deres Helbred eller Velfærd for Fare ved at give Møde, eller at de havde vigtige og uopsættelige Forretninger eller Pligter. Dette gælder ogsaa om Domsmand. Naar saa de omtalte 17 foruden 2 Suppleanter er modt frem ved Sagens Begyndelse, udskyder Statsadvokaten atter 2 og Anklagede gennem sin Defensor 5, saaledes, at der kun er 10 tilbage. Med denne Udskydning har Loven ment at give baade Tiltalte og Paatalemyndigheden en vis Grad af Indflydelse paa Lagrettens Sammensætning. De folkevalgte Dommere udgør altsaa en meget væsentlig Bestanddel af Jurydomstolene. Retten har naturligvis, inden Lagmandstinget bliver sat, foretaget Forundersøgelser, idet der er skaffet tilveje alle Oplysninger om den anmeldte Forbrydelse, og Retten efter disse har afgjort, om der skal rejses Tiltale eller ikke. Disse Oplysninger tilvejebringes dels ved Politiets Undersøgelser og dels ved Forhør for Forhørsretten. Ved denne fungerer en Underdommer og to Retsvidner. Disse Retsvidner kan ogsaa udtages af Kvinder.«

»Naar saa Lagmandstinget er sat, tages Lagretten i Ed, idet Lagmanden forelægger den samlet følgende Spørgsmaal: »Svørger De, at De vil give god Agt paa alt det, som forhandles og besvare de Spørgsmaal, der bliver Dem forelagte saaledes, som De véd sandest og rettest at være efter Loven og Sagens Bevisligheder?« Herefter aflægger Lagrettemændene efter Tur Eden. Hører man til religiøse Samfund, hvis Troesbekendelse ikke tillader en at aflægge Ed, eller man er Fritænker, forsikrer man kun, at man »vil love det paa Ære og Samvittighed.« Derefter vælger Lagretten en Ordfører. Dette skér ved lukkede Sedler, Det er undertiden hændet, at man har valgt en Kvinde som Ordfører. Statsadvokaten giver nu en kort Redegørelse for den foreliggende Sag og nævner, hvilke Beviser for Skyld han agter at føre. Derpaa faar Tiltalte Adgang til at give sin Forklaring. Vidner afhøres, i Tilfælde af, at Sagkyndige er tilkaldte, giver de deres Mening tilkende, og det kan hændes, at Stedet hvor Forbrydelsen er begaaet maa undersøges. En Lagrettemand har Adgang til at faa Vidnet nærmere eksamineret, hvis der er noget som er uklart eller af Betydning for hans Dom om Vedkommende. Men han kan ikke selv stille Spørgsmaal til Anklagede; han maa — om han ønsker det — i saadant Fald henvende sig til Lagmanden, som efterkommer hans Ønske. Saa kommer Proceduren, idet Statsadvokaten

og Forsvareren hver har Ordet 2 Gange. Derpaa formulerer Retten de Spørgsmaal, som skal forelægges Lagretten til Besvarelse, og Lagmanden giver sin Retsbelæring i et længere Foredrag, som da lægges til Grund for Spørgsmaalenes Besvarelse. Lagretten trækker sig nu tilbage i et Værelse og har Spørgsmaalsdokumentet og saadanne Genstande, der kan have Betydning for Skyldsspørgsmaalets Afgørelse, med sig, f. Eks. de Redskaber hvormed Forbrydelsen tænkes udført, fremlagte Tegninger og lignende. De skriftlige Akter for Forundersøgelsen faar de derimod ikke. Det er nemlig Lovens Mening, at Lagrettemændene skal danne deres Anskuelse om Tiltaltes Skyld eller Uskyld efter hvad de selv hører og iagttager under Forhandlingen. Nu skal Lagretten afgøre, om det er bevidst, at Tiltalte har foretaget den Handling som Tiltalen gælder, og om denne Handling efter Loven indgaar under den Straffebestemmelse, hvorunder den i Tiltalebeslutningen eller i de til Lagretten stillede Spørgsmaal er henført, og ligeledes om de subjektive Betingelser for Skyld er tilstede, som f. Eks. om Tiltalte har været tilregnelig, da han foretog Handlingen.«

»At dette er et vigtigt og overmaade ansvarsfuldt Hverv, der er lagt paa Lagretten, maa alle indrømme. Efter min Mening er det den vigtigste Del af Afgørelsen. Lagretten — som altsaa kun bestaar af Lægfolk — er fuldstændig overladt til sig selv, og maa ikke under Overvejelsen forlade Værelset. Men det vil fore for langt at gaa ind paa Enkelthederne! Lagretten skal besvare de forelagte Spørgsmaal med »ja« eller »nej«. For at Tiltalte skal erkendes skyldig, maa 7 have stemt »ja«. Stemmer 6 »ja« og 4 »nej«, bliver han at frikende. Dette gælder næsten alle Spørgsmaal. Efter endt Votering nedskrives Svarene paa Spørgsmaalsdokumentet og undertegnes af Ordføreren og de to først udtrukne Lagrettemænd. Derefter gaar hele Lagretten igen ind i Retssalen, og Ordføreren oplæser Spørgsmaalene og Lagrettens Svar paa samme. I Tilfælde af at Tiltalte er kendt skyldig, bestemmer nu Retten (de tre retskyndige Dommere) hvilken Straf han skal have. I modsat Fald afsiger Retten Frifindelsesdom. En Sags Behandling kan tage flere Dage.«

»For Meddomsretten er Sagsbehandlingen enklere. Retten bestaar her blot af 3 Medlemmer: Et retskyndigt Medlem og to Lægmand. Her deles ikke Dommerfunktionen. Men alle tre — det retskyndige Medlem og de to Domsmand — deltager lige i alle Dele af Sagens Behandling. Der aflægges Ed af de to Domsmand, det retskærde Medlem eksaminerer Tiltalte, Aktør har Ordet indtil to Gange, Vidner afhøres, derpaa har Tiltaltes Defensor Ordet, ligeledes indtil 2 Gange. Hvergang noget foreligger til Afgørelse — om f. Eks. et af Vidnerne skal tages i Ed — trækker Retten sig tilbage og afgør sammen Spørgsmaalet. Alles Mening gælder ens, saaledes at hvis de to læge Domsmand er enige og Administrator af modsat Mening sejrer de To's Opfattelse. Administrator kan ikke afgøre noget alene, som angaar den foreliggende Sag. Heller ikke kan han afgøre Straffetilmaalingen, den er ogsaa de to Lægmand med til at afgøre. Heri skiller den sig blandt

*) En Deling vi ikke kender hos os.